

**КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

_____ доц. А. В. Стасишин
(підпис)

“31” січня 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Управління фінансами малого бізнесу»
(назва навчальної дисципліни)

Дисципліна вільного вибору

освітній ступінь: _____ бакалавр _____

форма навчання: _____ денна _____

ЛЬВІВ 2023

Програма навчальної дисципліни «Управління фінансами малого бізнесу». Дисципліна вільного вибору
«24» січня 2023 р. – 10 с.

Розробник: Ясіновська І.Ф., кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансового менеджменту

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри фінансового менеджменту
Протокол від «24» січня 2023 р. №6/1.

Завідувач кафедри
фінансового менеджменту _____ д.е.н., проф. Ситник Н.С.

«24» січня 2023 року

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Протокол № 7 від «31» січня 2023 р.

ЗМІНИ
до програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри (перезатвердження робочої програми)	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

© Ясіновська, 2023 рік
© ЛНУ імені Івана Франка, 2023 рік

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Предметом вивчення дисципліни «Управління фінансами малого бізнесу» є система фінансово-економічних відносин, які виникають у процесі діяльності суб'єктів малого бізнесу.

Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення даної дисципліни є надання студентам необхідних теоретичних основ, методичних підходів і практичних навичок щодо побудови системи фінансових механізмів формування і використання фінансових ресурсів у малому бізнесі, виходячи з притаманних йому особливостей.

Основні завдання

Завдання вивчення дисципліни «Управління фінансами малого бізнесу» полягають у:

- засвоєнні студентами знань теоретичних засад фінансів суб'єктів малого бізнесу;
- набутті вміння формувати бізнес-модель, структурувати фінансову інформацію для потреб суб'єктів бізнесу;
- засвоєнні основних принципів залучення, формування та ефективного використання фінансових ресурсів;
- набутті вміння визначати ризики підприємницької діяльності та управляти ними;
- оволодінні навичками обчислення основних фінансово-економічних показників діяльності суб'єкта бізнесу, формування висновків, використання одержаної інформації для прийняття оптимальних управлінських рішень.

1.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Політична економія	Фінансовий аналіз
Макроекономіка	Податкова система
Фінанси	Страховання
Гроші і кредит	Бюджетна система
Економіка підприємства	Місцеві фінанси

1.2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Загальні та спеціальні компетентності

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

Результати навчання

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях фінансової системи.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Після завершення цього курсу студент буде :

а) знати

- критерії ідентифікації суб'єктів малого бізнесу;
- ключові елементи започаткування та ведення успішного бізнесу;
- особливості фінансового планування в малому бізнесі;
- основні складові бізнес-моделі, принципи її формування;
- джерела утворення власного капіталу суб'єктів малого бізнесу;
- зовнішні джерела фінансування малого бізнесу;
- методика розрахунку основних фінансово-економічних показників діяльності суб'єктів малого бізнесу;
- принципи формування оптимальної структури капіталу;
- види ризиків у малому бізнесі та методи управління ними;
- основні принципи зростання бізнесу.

б) уміти

- генерувати бізнес-ідею, правильно обирати бізнес-партнерів;

- налагодити зворотній зв'язок із споживачами, ефективно просувати продукт до споживача;
- складати бізнес-модель власної справи;
- прораховувати витрати на створення бізнесу;
- знаходити шляхи залучення фінансових ресурсів для розвитку власного бізнесу;
- ефективно розподіляти отриманий прибуток;
- аналізувати основні фінансово-економічні показники діяльності суб'єкта бізнесу;
- визначати ризики підприємницької діяльності та управляти ними;
- напрацьовувати стратегічні напрями зростання бізнесу.

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
1.	Старт власної справи: ідея, продукт, команда
2.	Створення бізнес-моделі
3.	Витрати на створення бізнесу
4.	Фінансування малого бізнесу
5.	Основні показники ефективності діяльності суб'єкта бізнесу
6.	Формування та ефективне використання прибутку
7.	Фінансові ризики малого бізнесу
8.	Стратегія зростання бізнесу

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Старт власної справи: ідея, продукт, команда

Економічний зміст і місце малого бізнесу в ринковій економіці. Кількісні та якісні критерії малого бізнесу. Поняття малого підприємства (МП).

Генерування ідеї бізнесу. Ключові елементи власної справи. Особливості реалізації бізнес-ідеї. Найпоширеніші причини створення власного бізнесу. Бізнес та стрес. Визначення цілей. Дії, які допоможуть досягти цілей.

Тема 2. Бізнес-модель нового бізнесу

Сутність, завдання та призначення фінансового планування. Види та етапи фінансового планування. Фінансове планування як процес визначення потреби у фінансових ресурсах. Принципи фінансового планування. Бізнес-план.

Бізнес-модель. Споживчі сегменти. Ціннісні пропозиції. Канали та етапи просування товару до споживача. Взаємини із споживачами. Способи створення потоків доходів. Фінансова стійкість. Ключові ресурси. Основні види діяльності. Ключові партнери. Витрати бізнесу. Структура витрат.

Тема 3. Витрати на створення бізнесу

Порядок визначення початкового капіталу на момент створення малого підприємства. Визначення потреби в активах. Формування резервів (запасу міцності). Збитки, які характерні для початкового етапу діяльності нового бізнесу й мають бути покриті додатковими інвестиціями. Плановий (прогнозний) баланс. Витрати звітного періоду. Постійні витрати. Змінні витрати. Стартовий бюджет. Операційний бюджет.

Тема 4. Фінансування малого бізнесу

Поняття і форми фінансування малого бізнесу. Джерела утворення власного капіталу і форми його існування. Самофінансування. Зовнішні джерела фінансування малого бізнесу та особливості їх залучення. Позикове фінансування. Механізм банківського кредитування малого бізнесу. Основні принципи банківського кредитування. Актуальні проблеми кредитування в Україні. Пайове фінансування. Державне фінансування. Змішане фінансування. Переваги й недоліки основних методів фінансування бізнесу.

Тема 5. Основні показники ефективності діяльності суб'єкта бізнесу

Чинники формування прибутку бізнесу. Показники прибутковості та рентабельності малого підприємства. Основні принципи формування показників рентабельності. Групи показників рентабельності та методика їх розрахунку. Основні етапи оцінки фінансової стійкості. Визначення типу та запасу фінансової стійкості. Методика розрахунку та інтерпретації узагальнюючих та часткових показників фінансової стійкості.

Тема 6. Формування та ефективне використання прибутку

Поняття прибутку. Функції прибутку. Зовнішні фактори, які впливають на прибуток. Методи регулювання прибутку підприємства.

Показники прибутковості бізнесу. Алгоритм формування нерозподіленого прибутку. Методи планування прибутку від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Економічний зміст і значення розподілу прибутку. Розподіл прибутку між державою і суб'єктами господарювання. Поняття чистого прибутку. Основні напрямки використання чистого прибутку. Поняття нерозподілений прибуток і його використання.

Тема 7. Фінансові ризики малого бізнесу

Види підприємницьких ризиків. Класифікація ризиків бізнесу. Ідентифікація й методи оцінки ризиків. Методи управління ризиками. Ризик-менеджмент. Методи мінімізації ризиків. Страхування ризиків. Види страхового покриття. Диверсифікація ризиків.

Тема 8. Стратегія зростання бізнесу

Стратегія розвитку бізнесу: поняття, еволюція, концепції. Стратегічний контекст діяльності бізнесу. Оцінювання зовнішнього середовища. Стратегії діяльності та розвитку суб'єкта малого підприємства. Стратегія диверсифікації

діяльності. Методи формування стратегії розвитку бізнесу.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV (зі змінами та доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010р. № 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 №514-VI // Відомості Верховної Ради України. 2008. № 50-51.
4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-XIV // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
5. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73 і зареєстровано Міністерством юстиції України 28 лютого 2013 р. за № 336/22868 (із змінами та доповненнями).
6. Базецька Г.І., Суботовська Л.Г., Ткаченко Ю.В. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері: навч. посіб.: ХНАМГ, 2012. 292 с.
7. Бердинець М. Д., Сурженко А.В. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 352 с.
8. Бердар М.М. Фінанси підприємств. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
9. Бланк О.І., Ситник Г.В., Андрієць В.С. Управління фінансами підприємств : підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 792 с.
10. Гриб С.В., Болкунов І.О. Фінанси підприємств в таблицях, схемах та тестах: навчальний посібник, Львів: Магнолія-2006, 2013. 330 с.
11. Гриценко Л. Л., Дейнека О. В., Боярко І. М. Фінанси підприємств. Практикум : Навч. посіб. 2014. 284 с.
12. Данілов О.Д., Паєнтко Т.В. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 256 с.
13. Зянько В.В., Фурик В.Г., Вальдшмідт І.М. Фінанси підприємств : навч. посіб. Частина 1. Вінниця : ВНТУ, 2016. 126 с.
14. Кірейцева Г.Г. Фінанси підприємств: Навчальний посібник: Курс лекцій. Київ. ЦУЛ. 2017. 268.
15. Лещук В.П. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: Навч. посібн. К.: Центр учбової літератури, 2010. 504 с.

16. Мельник П. І. Фінанси підприємств у ринкових умовах: навчальний посібник. Чернігів: Чернігівський національний технологічний університет, 2015. 217 с.
17. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 504 с.
18. Петрович Й.М., Прокопишин-Рашкевич Л.М. Економіка і фінанси підприємства : підручник. Львів : Магнолія, 2014. 406 с.
19. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д та ін. Фінанси підприємств: підручник – восьме вид., перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2013. 519 с.
20. Фастовець А.А., Фисун І.В. Фінанси малого бізнесу: навч. посіб. К.: Кондор-Видавництво, 2013. 302 с.
21. Фінанси бізнесу / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Попович Д.В., Сич О.А., Ясіновська І.Ф. та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 432 с.
22. Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н.С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н.С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 388 с.
23. Yasinovska I., Bey I. Financial resources of domestic enterprises: problems of formation and efficient use. Бізнес Інформ. 2019. №9. С. 259–264.
24. Yasinovska I., Myshchyshyn I. Features of forming of business environment in Ukraine. *Przedsiębiorstwo i region*. no. 10/2018. Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów, 2018. p. 7–15.
25. Yasinovska I., Kozak S. Problems of attracting financial resources in the small and medium business in Ukraine. *Innovative Economics: Research and Production Journal*. 1'2018 (38). p. 67–73.
26. Yasinovska I., Smolinska S. Improvement of investment activity of enterprises. *Wyzwania współczesnych finansów – wybrane problemy*. – Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, 2018. p. 181–192.
27. Yasinovska I., Smolinska S. Financial mechanisms for regulation of small business in the countries of Central and Eastern Europe. *Economic Spectrum*, Volume XIV, Issue 1/2019.

Додаткова література

28. Безугла Т.В. «Економічна стійкість» та «Фінансова стійкість». *Молодий вчений*. 2014. № 3(06). С. 32-34.
29. Вознюк А.О. Фінансова стійкість та її значення для економічного розвитку і безпеки підприємства. *Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси*. 2012. Вип. 9(1). С. 164-169.
30. Гаценко-Колумбет О. П. Оборотні активи підприємства: проблеми теорії обліку. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2013. № 1. С. 42-47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2013_1_10.
31. Єчина К.А. Особливості сучасного кредитування підприємств. *Управління розвитком*. 2013. № 22. С. 53-55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2013_22_24.

32. Зорінець П.І. Економічна стійкість та фінансова безпека підприємства в умовах нестабільності ринку. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2011. № 9. С. 148-152.
33. Ігнатишин М.В., Алтухова О.В. Фінансова стійкість підприємства як гарантія забезпечення платоспроможності. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер. : Економіка*. 2014. Вип. 2. С. 104-112.
34. Карлін М. Вплив кліматичних обмежень на фінанси підприємств: проблеми та шляхи їх вирішення. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2017. № 4. С. 89-96. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echcenu_2017_4_15.
35. Колумбет О. П. Оборотні активи: сутність, класифікація та структура у вітчизняній та зарубіжній практиці. *Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. : Економіка і управління*. 2013. Вип. 23-24. С. 324-332. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpdetut_eiu_2013_23-24_48.
36. Король В.А. Фінанси підприємств: навчальний посібник. URL: <http://pulib.if.ua/book/55>.
37. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Нормативно-критеріальне забезпечення діагностики фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. – 2010. №8. С. 105-114.
38. Курганський К.С. Фінансова стійкість підприємства: застосування апарату нечіткої логіки для прогнозування банкрутства. *Моделювання та інформаційні системи в економіці*. 2011. Вип. 85. С. 185-199.
39. Мичак Н. О. Порядок розкриття інформації про необоротні активи, утримувані для продажу, у фінансовій звітності підприємств. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Вип. 2. С. 139-143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2018_2_29.
40. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: підручник. URL: http://pidruchniki.ws/15840720/finansii/finansii_pidpriyemstvslavyuk_pa.
41. Федоренко С.В., Федоренко М.С. Зайнятість, фінанси та інформаційні технології на підприємстві. *Економіка та держава*. 2012. № 12. С. 39-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2012_12_10.
42. Черняєва О. Кредитування підприємств малого та середнього бізнесу. *Віче*. 2010. № 12. С. 30-32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2010_12_11.

РОЗДІЛ 5. ІНТЕРНЕТ САЙТИ

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Урядового порталу. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України. URL: <http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx>.
5. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України. URL: <http://ndfi.minfin.gov.ua/>.

6. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>
7. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
9. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр» . URL: <http://www.ukurier.gov.ua/>.
10. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського . URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
11. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/>.

